

JAK POMÓC DZIECKU W NAUCE CZYTANIA I PISANIA? – propozycje ćwiczeń dla uczniów starszych

Zalecenia do samodzielnej pracy dla uczniów starszych mających problem z ortografią:

1. Zastanów się, na czym polega Twój problem.
2. Jeśli błędy ortograficzne przeszkadzają Ci i obniżają Twoje oceny, to najwyższy czas rozpocząć ćwiczenia.
3. Gdy już zdecydowałeś, że chcesz sobie pomóc, wybierz jedną książkę z ćwiczeniami ortograficznymi (najlepiej po konsultacjach z terapeutą pedagogicznym).
4. Zacznij od przyswojenia sobie zasad pisowni dotyczących tej trudności ortograficznej, która sprawia Ci najwięcej albo najmniej problemów.
5. Wykonuj ćwiczenia codziennie przez 10-15 minut w sposób proponowany przez autora książki.
6. Po zrobieniu ćwiczeń dokonaj ich autokorekty przy pomocy „klucza do ćwiczeń” lub słownika ortograficznego.
7. Gdy znajdziesz błąd, podkreśl go ołówkiem i popraw. Jeśli będziesz pisał ołówkiem lub długopisem ścieralnym, będzie to bardzo proste.

8. Załóż zeszyt z trudnymi wyrazami: „*Ortografia w kolorach*”. Podziel go na tyle części (niech każda część zajmuje około 10 stron), ile jest ortogramów, sprawiających Ci trudności, np. 6 części („ó”, „u”, „rz”, „ż” „ch”, „h”).
9. Wpisz wyrazy, w których popełniłeś błąd, do właściwej części zeszytu „*Ortografia w kolorach*”.
10. Każdą stronę zeszytu podziel na dwie części:

POPRAWNA FORMA WYRAZU	UZASADNIENIE PISOWNI
żmija, żmija, żmija	„ż” niewymienne
dróżka, dróżka, dróżka	dró <u>ż</u> ka, ó <u>ż</u> dro <u>g</u> a, o <u>g</u>

11. Każdy ortogram zawsze zaznaczaj innym kolorem np.: ó – czerwonym, u – zielonym, rz – niebieskim, ż – pomarańczowym, ch – brązowym, h – żółtym itd.
12. Przy każdym wyrazie wykonaj rysunek w tym samym kolorze, co zaznaczony ortogram, np. chrz~~an~~ narysowany na brązowo, włóczka na czerwono itd. Wykonując taką formę ćwiczenia, angażujesz obie półkule mózgowe (lewa zapamiętuje litery, prawa zaś kolory). Dzięki temu będziesz szybciej i skuteczniej zapamiętywać trudne wyrazy.
13. Często odczytuj wyrazy umieszczone w zeszytce trudnych wyrazów. Staraj się je zapamiętywać. Po każdym tygodniu ćwiczeń poproś kolegę lub rodzica o podyktowanie Ci listy wyrazów, w których zrobiłeś błąd. Dokonaj ich autokorekty. Jeśli znów zrobiłeś błąd, popraw go i wpisz go jeszcze raz do zeszytu, pisząc przy nim w nawiasie liczbę, która wskazuje, ile razy zrobiłaś błąd w tym wyrazie.

14. Pamiętaj, tylko systematyczna i uporządkowana praca przyniesie efekty oczekiwane przez Ciebie i nauczyciela.
15. Wykorzystuj różne techniki uczenia się np. wykonuj mapy myśli, porządkuj trudne wyrazy w porządku alfabetycznym (zwłaszcza te, których pisownia jest niewymienna), twórz rodziny wyrazów pokrewnych.

Do ćwiczenia ortografii polecam Ci:

1. Anna Kaszuba-Lizurej, *W krainie ortografii. Zeszyt 1 i 2. Klasa IV-VI i gimnazjum*, Publisher Innowacje 2010.
2. *Gry ortomagiczne*. OPERON Wydawnictwo Pedagogiczne, Gdynia 2006. Znajdziesz tam różne propozycje gier ortograficznych (wystarczy tylko pociąć kartki na kartoniki, zapoznać się z instrukcją i grać z kolegami czy rodzeństwem) oraz płytę CD z grami ortograficznymi na komputer.
3. Małgorzata Iwanowicz, *Mistrz ortografii. Podręcznik do systematycznej nauki ortografii dla klas IV-VI szkoły podstawowej*, Wydawnictwo Res Polona.
4. R. Czabaj, A. Piechnik-Kaszuba, *Ortografitti. Czytam, rozumiem, piszę. Zeszyty ćwiczeń dla uczniów klas IV-VI i V-VI*. OPERON Wydawnictwo Pedagogiczne, Gdynia 2006.
5. J. Studnicka, *Ortografitti. Zeszyty ćwiczeń dla gimnazjalistów i uczniów szkół ponadgimnazjalnych*, OPERON Wydawnictwo Pedagogiczne, Gdynia 2004.
6. E. Wierzbicka-Piotrowska, *Gramatyka i ortografia. Ćwiczenia, gry i zabawy językowe dla klas IV, V, VI*, WSiP Warszawa 2008.

Propozycje ćwiczeń dla uczniów starszych mających problemy z czytaniem:

1. **Czytanie naprzemiennie całych zdań** – wybierz tekst i czytaj go na zmianę z dorosłym lub kolegą; jedno zdanie ty, drugie on.
2. **Wspólne czytanie** – fragment (np. jedną stronę) wybranego tekstu czytaj **razem** z dorosłym lub kolegą dobrze czytającym. Wydaje się być przydatnym posiadanie dwóch takich samych tekstów.
3. **Samodzielne ciche czytanie** – czytaj sam po cichu kolejne fragmenty wybranego tekstu (np. 4 strony codziennie).
4. **Czytanie naprzemiennie większych fragmentów** – dorosły lub kolega czyta na głos fragment tekstu (np. pół strony, strona), Ty odczytujesz kolejny fragment tej samej długości. Następnie możecie wspólnie czytać tekst.
5. **Ponowne ciche czytanie** – po czytaniu naprzemiennym możesz sam czytać tekst.
6. **Sprawdzanie rozumienia tekstu** – Po lekturze dokonaj krótkiego streszczenia przeczytanego tekstu w formie ustnej lub pisemnej według planu. Porozmawiaj na temat tekstu z dorosłym lub kolegą.

Bibliografia:

1. M. Bogdanowicz, M. A. Adryjanek, *Uczeń z dysleksją w domu. Poradnik nie tylko dla rodziców*, OPERON Wydawnictwo Pedagogiczne. Gdynia 2007.
2. M. Szurawski, *Pamięć. Trening Interaktywny*, Wydawnictwo Ravi. Łódź 2004.

Na podstawie bibliografii i własnych materiałów oraz doświadczeń w pracy terapeutycznej opracowała mgr Anna Glanz – terapeuta pedagogiczny.